COVID-19 virus in de huidige varkenshouderij

Tekst: Chris Schouten - adVee dierenartsen
Beeld: Twan Wiermans

Corona raakt de hele maatschappij, dus ook de varkenshouderij. Als dierenartsen nemen we aanvullende maatregelen om overdracht te beperken.

Sinds 12 maart 2020, de invoering van de lock-down in Nederland, is de ernst van het corona COVID-19-virus voor de mens bij de meesten van ons goed door gedrongen. Voor het gemak praat ik in de rest van het artikel over corona-virus als ik het heb over het COVID-19-virus zoals het virus wordt genoemd.

In Zuid-Nederland is na de carnaval zeer duidelijk geworden waartoe het corona-virus in staat kan zijn. Veel mensen zijn met ernstige longontsteking op de ic's beland en hebben hier lange tijd verbleven dan wel ook velen die het spijtig genoeg niet hebben overleefd. In Zuid-Nederland kent iedereen wel iemand die getroffen is door het corona-virus. Veel van de getroffen mensen zijn vatbaarder door leeftijd, onderliggende aandoeningen maar ook door de omgeving waarin ze hebben verbleven. Bij dit laatste doel ik dan op de feestzalen, cafés ofwel plaatsen die zich kenmerken door korte afstanden, slecht klimaat, slechte hygiëne en vele wisselende contacten. Echter, ook de reislust van de huidige mens heeft een stevige duit in het zakje gedaan voor een snelle verspreiding over de aardbol.

In voorstaande constatering liggen belangrijke maatregelen waarmee het corona-virus beteugeld kan worden. Als dierenarts kijk ik vanuit mijn epidemiologische bril naar de door de overheden genomen maatregelen. In de huidige varkenshouderij doen we per slot van rekening niet anders om infecties op deze wijze te benaderen. Kreten als interne en externe biosecurity welke veelvuldig gebruikt worden in de varkenshouderij, onderstrepen dit.

Humane biosecurity

Ondanks de lock-down komen de meeste Nederlanders nog steeds op plaatsen waar veel mensen bij elkaar komen, zoals winkels en supermarkten. Ondanks de duidelijk instructie van het RIVM zie je dat velen toch moeite hebben om de regels goed na te leven. Het doet me goed dat de meeste varkenshouders dit ook signaleren. Zij liggen op het vlak van biosecurity een straatlengte voor op de gemiddelde Nederlander. Dit maakt mij trots op waar we als sector mee bezig zijn en wat we de laatste 10-20 jaar hebben bereikt. Jammer is echter dat dit door buitenstaanders niet gezien en gewaardeerd wordt.

De wereldburgers grijpen naar de meest waanzinnige acties om corona aan te pakken. In New Delhi gingen hindoes naar een speciaal evenement om urine te drinken van hun 'heilige koe'. De urine zou geneeskrachtige eigenschappen tegen het corona-virus bevatten. Donald Trump riep op om desinfectiemiddelen in te nemen omdat die in 1 minuut het corona-virus doodt

Qua hygiëne loopt de varkenshouderij voor op de humane sector.

en waarschijnlijk meer! Hoe krijg je het bedacht. Meerdere regeringsleiders denken dat hun onderdanen vrij kunnen blijven bewegen en dat zij gespaard zullen blijven. Echter, ook zij worden snel geconfronteerd met de werkelijkheid.

Het gebruik van gefundeerde protocollen en werkinstructies om verspreiding van ziekten te voorkomen en te beheersen zijn humaan nog geen praktijk. Dit terwijl we in de varkenshouderij er naar streven om ziekten evidence based aan te pakken.
Het COVID-19 virus staat genetisch ver af van de andere in de varkenshouderij voorkomende corona-virussen zoals PED, TGE, PRCV en PDCoV. Volgens hoogleraar Van der Poel mag er geen kruisimmuniteit verwacht worden van deze virussen met het COVID-19 virus. Het varken speelt in de verspreiding van het COVID-19-virus geen rol. Het Friederich-Loeffler-Instituut in Duitsland heeft aangetoond dat varkens en kippen ongevoelig zijn voor het corona-virus. Ook bij andere diersoorten wordt hier vanuit gegaan. Echter, mensen die besmet zijn met COVID-19 kunnen dit wel overbrengen op dieren die hier dan antistoffen tegen kunnen vormen. In deze dieren kunnen we dan ook COVID-19 virussen terugvinden. Dit is beschreven voor fretten, nertsen en katten. Het is dan ook niet wenselijk dat verzorgers die symptomen van een corona-infectie hebben, dieren gaan verzorgen. Dit geldt ook voor mensen die griep hebben. Vorenstaande is ook de reden dat het wenselijk is dat mensen die veelvuldig in contact komen met varkens zich laten vaccineren tegen griep.

1,5 meter maatregel

De oorsprong van het COVID-19-virus stamt uit China. Zowel in Italië, Nederland en de Verenigde Staten is uit het genetisch onderzoek gebleken dat alle COVID-19-virussen identiek zijn aan het Chinese virus. Inmiddels is het COVID-19-virus zo goed aangepast aan de mens dat dit zich zeer effectief van mens naar mens verplaatst. De verspreiding wordt nu een halt toegeroepen door het beperken van contacten, direct en indirect. Omdat het virus zich verspreidt via een grote druppel die vrijkomt bij hoesten en niezen van besmette personen dient contact hiermee te worden voorkomen. Het houden van 1,5 meter afstand is hierin doeltreffend. Direct contact met elkaar dient te worden vermeden.

Echter, ook door indirect door het vastpakken van voorwerpen waarop corona-virussen zit, kan dit worden overgebracht en dient te worden vermeden. Het frequent wassen van handen met zeep gedurende 20 seconden en het desinfecteren zijn manieren om zich van het infectieuze corona-virus te ontdoen. Het dragen van handschoenen is een goed hulpmiddel; echter, ook deze kunnen na contact besmet raken. Door hiermee neus, mond en ogen aan te raken kan men zich alsnog besmetten. Dit laatste gebeurt vaak ongemerkt omdat het een gewoonte is om regelmatig het gezicht aan te raken.
Bij de beheersing van infecties binnen het varkensbedrijf bedienen we ons van dezelfde maatregelen. Het bedrijf is bij voorkeur gesloten dus vindt er geen aanvoer van dieren plaats. Binnen het bedrijf wordt er naar gestreefd om tomen bij elkaar te houden, het aantal verplaatsingen te minimaliseren, leeftijdsgroepen bij elkaar te houden, all-in all-out uit te voeren, gangpaden en afdelingen goed te reinigen en desinfecteren.

Niet-essentiële verplaatsingen over de grens zijn verboden.

Toegangsprotocol

Omdat het corona-virus voorlopig een blijver lijkt te zijn, dienen we de werkwijze op de varkensbedrijven hieraan aan te passen. Er zullen op enig moment buitenstaanders op het bedrijf toegelaten moeten worden. Dierenartsen, installateurs, scanner, KI, enz. zullen op een veilige manier voor zichzelf maar ook voor de veehouder en zijn medewerkers het bedrijf moeten kunnen betreden. Het lijkt dan ook wenselijk om het toegangsprotocol tot het varkensbedrijf aan te vullen met maatregelen om elkaar te vrijwaren.

1. Telefonisch bezoek aankondigen.
2. De varkenshouder dient aan te geven dat hij en zijn medewerkers geen symptomen hebben van een infectie met COVID-19. Dit betreft hoesten, kortademigheid, koorts, verkoudheid, niezen, keelpijn, loopneus.
3. Voorstaande symptomen mogen ook niet aanwezig zijn bij de bezoeker.
4. Indien een familielid van de hiervoor vermelde personen bevestigd corona heeft dan wel koorts heeft en/of kortademig is, dient hij/zij afwezig te blijven van het varkensbedrijf.
5. Bij toegang minimaal gedurende 20 seconden de hand wassen, ontsmetten en bedrijfskleding aantrekken. Ontsmettingsmiddel dient te allen tijde aanwezig te zijn op een duidelijk zichtbare plaats.
6. Het bezoek vindt plaats op minimaal 1,5 meter afstand van elkaar. Het doen van een rondgang alleen is dan een zeer goede methode.
7. Indien het uitvoeren van een handeling noodzakelijk is waarbij de afstand van 1,5 meter niet gehandhaafd kan worden, is het dragen van mondkapje wenselijk.
8. Bespreking na de bedrijfsrondgang dient bij voorkeur telefonisch dan wel op 1,5 meter afstand plaats te vinden.

Vorenstaande beoogt nu niet alleen de verspreiding van varkensziekten te voorkomen maar in dit geval ook het ziek maken van de mede mens te voorkomen. In mijn ogen een blijver voor de volksgezondheid. Hopelijk zal het corona-virus echter snel onder controle komen en zal ons meer leed bespaard blijven. Laten we hopen dat betere medicatie en werkzame vaccins zo snel mogelijk beschikbaar komen. ←